

Riksantikvaren
v/ Jorid Marthinsen

Oslo 03.01.2024

Høringsuttalelse til utkast til rammeverk for Riksantikvarens Håndverksstrategi

Studieforbundet Kultur og tradisjon og Norges Husflidslag taker for muligheten til å komme med innspill til utkast til rammeverk for Riksantikvarens håndverksstrategi. Vi støtter problemstillingene som skisseres i rammeverket og ønsker å bidra i det videre arbeidet.

Vi oppfatter ut ifra tilsendte dokument at Riksantikvaren ber om innspill til de tre hovedspørsmålene strategien skal belyse, om de dertil foreslåtte spørsmålene er dekkende, og til sist om prosessen det er lagt opp til. Vi vil i tillegg ha en kort betraktning knyttet til innledningen og avgrensningen av det vi oppfatter som strategiens virkeområde.

Innledning og bakgrunn

«Riksantikvarens håndverksstrategi skal bidra til å styrke kompetanse og kapasitet innenfor tradisjonelt håndverk.» Dette er en klar og entydig målsetting som vi applauderer. Vi legger til grunn at Riksantikvaren har til hensikt, som et klart signal for å nærme seg dette målet, å være tydelige i sine anbefalinger overfor andre sektorer i forvaltningen, og vi tenker da især på problemstillinger og tiltak som vil være knyttet opp mot utdanningssektoren og Kunnskapsdepartementet. Slik vi ser det er problemstillingene på dette feltet de mest sentrale for på sikt å oppnå det overordnede målet.

I avsnittet som beskriver bakgrunn for det igangsatte arbeidet opplever vi at det gjøres en sterk innsnevring av fagområdene som har behov for økt kompetanse. Dette mener vi er uheldig og unødvendig. I tilknytning til omtale av rapporten «*Kirkens særskilte verdier*» slås det rett nok fast at det er et stort behov for flere utøver innen alle de verneverdige tradisjonshåndverksfagene. Vi mener dette behovet er underkommunisert i utkast til rammeverk. De verneverdige tradisjonshåndverksfagene bør få et eget overordnet område med underspørsmål. Vi vil her peke på rapporten «*Lenge leve tradisjonshåndverket*» I sammenheng med restaurering og «ta vare på fredede bygninger, fartøy og anlegg», er det svært uheldig at fag og kompetanser som har med interiør å gjøre er utelatt.

Vi savner også en tydeligere beskrivelse, eller nær sagt anerkjennelse av rollen kulturvernorganisasjonene på feltet har og mener det vil styrke rammeverket om det utformes spørsmål knyttet til samhandling, kompetansutvikling og -utveksling med det brede kulturvernfeltet, ref. også ønsket om å ha en «bred prosess». Vi er enige i Kulturvernforbundets påpeking av at denne er viktig for å nå målene knyttet til Kulturmiljømeldingen.

Langsiktig og kortsiktig perspektiv

Riksantikvaren påpeker at strategien skal ha et langsiktig perspektiv og antyder 2030 som en tidshorison. Etter vårt syn er ikke en horison på 7 år langsiktig når det er snakk om rekruttering inn i et mangslungent og bredt fagfelt. Skal en oppnå en varig endring og jevn rekruttering inn i de aktuelle håndverksfagene (som heller ikke vil være en statisk gruppe fag) vil strategien minst måtte ha et 15 års perspektiv. Dagens 16 åring som skal overbevises om at håndverksutdanning er et godt karriere- og yrkesvalg vil være ferdig med sin grunnutdanning tidligst våren sommeren 2029.

I et kortsiktig perspektiv, f.eks frem til 2030 vil en videreføring og utvikling av etter- og videreutdanningstilbudene for håndverkere avhjelpe den akutte situasjonen. Det særdeles viktig at det legges vekt på utvikling, og i samarbeid med «alle gode krefter» og strukturer som eksisterer i dag.

Vi mener de foreslåtte problemstillingene dekker generelt godt, og har kun et par kommentar og etterlysninger.

- **Hvordan sikre nødvendig handverkskompetanse og - kapasitet i hele landet?**

Problemstillinger:

I tillegg til de tilbydere som er nevnt i første punkt savner vi voksenopplæringssystemet. Det tilbys av studieforbund som er representert i hele landet. Det er en fleksibel ordning som kan utvikles til å fungere godt sammen med arbeidslivets behov og organisering.

Punktet hvor en spør om behov for nordisk og internasjonalt samarbeid bør omformuleres til et åpent spørsmål. Fagfeltet har lange internasjonale tradisjoner og det finnes sterke fagmiljøer internasjonalt og spørsmålet bør peke på å identifisere disse og hvordan en samhandling kan skje.

Det samme gjelder siste punkt, vi foreslår at dette omformuleres til «*Hvordan kan virkemidlene i ulike sektorene samordnes.*» Vi registrerer at Kultvernforbundets foreslår en formulering som ivaretar det samme, «*Hvordan legge til rette for økt samarbeid mellom museer, bygningsvernsentre, frivillige organisasjoner og offentlig og privat virksomhet.*»

- **Hvordan bidra til forutsigbarhet for håndverkere og byggenæringen?**

Problemstillinger:

I tillegg til de foreslåtte problemstillingene vil vi foreslå at det kommer inn et spørsmål som er knyttet til formidling av istandsetting og restaurering. Det kan være svært nyttig å få innspill til hvordan endre folk kunnskap og forståelse for behov og utfordring knyttet til ivaretagelse. Her kan Riksantikvaren be om innspill av god metodikk for «Folkeopplysning». Et annet forhold som kan bidra til å trygge bedre forutsigbarhet er å sikre at regelverk og retningslinjer ikke står i motsetning til hverandre. Her har vi spesielt regelverk for økonomi i tankene. Disse kan bli store hindre for dugnadsfinansiering da det kan bli oppfattet som en form for dobbeltfinansiering i stedet for at ulike tilskuddsordninger dekker ulike deler og dermed kompletterer hverandre.

- **Hvordan stimulere til relevant kunnskapsutvikling?**

Her mener vi de foreslåtte problemstillingene dekker bra.

Vi håper våre innspill er nyttige og ser frem til å komme tilbake med innspill på selve strategien og de omtalte problemstillingene.

Studieforbundet kultur og tradisjon og Norges Husflidslag har et sterkt engasjement i opplæring og videreføring av tradisjonshåndverk i Norge og spesielt på det tekstile feltet er vi bekymret for at dette ikke får den plass i strategier og planer som det er berettiget å ha med tanke på ivaretagelse for fremtiden.

Vennlig hilsen

Solveig Torgersen Grønder
Seniorrådgiver Norges Husflidslag

Kjærsti Gangsø
Daglig leder